

Raadsvoorstel

Beoogd effect

Vaststelling van de Programmabegroting 2026-2029 formaliseert de beschikbaarheid van middelen om de wettelijke taken en het vastgestelde beleid te kunnen uitvoeren. In deze programmabegroting is het raadsbesluit over het ombuigingstraject van april 2025 voor zover noodzakelijk verwerkt.

Beslispunten

1. De Programmabegroting 2026-2029 vaststellen.
2. De reservering voor 2026 van € 2.000.000,- (10% * € 20.000.000,-) vanuit de zachte landing laten vervallen en als vrije ruimte in de Algemene reserve labelen.

Inleiding

Met de vaststelling van deze begroting legt de raad het uit te voeren beleid vast (op basis van het collegeprogramma 2022-2026) en stelt de bijbehorende budgetten en kredieten beschikbaar. Het college van burgemeester en wethouders kan hiermee tot uitvoering over gaan. Continuïteit, ook na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026, is hiermee gewaarborgd.

Argumenten

1.1 Met de vaststelling van de begroting geeft de gemeenteraad het college richting en middelen.

De gemeenteraad is het kaderstellend orgaan en heeft het budgetrecht. Met de vaststelling van de begroting kan de reguliere bedrijfsvoering en de uitvoering van het beleid doorgang vinden of afgerond worden.

2.1 Hiermee worden niet-benodigde middelen aangemerkt als vrij besteedbaar binnen de Algemene reserve.

De financiële uitkomst van 2026 is zodanig dat het niet nodig is om de Algemene reserve ('de zachte landing') aan te spreken. Om die reden kan de reservering voor het jaar 2026 vervallen en is dit deel binnen de Algemene reserve weer vrij beschikbaar voor het reguliere doel van de Algemene reserve. Uiterlijk bij het opstellen van de nieuwe begroting wordt de

financiële situatie in beeld gebracht en wordt beoordeeld of (aanvullende) ombuigingen noodzakelijk zijn en/of welk bedrag gereserveerd moet blijven voor de zachte landing.

Kantttekeningen

1.1 Niet vaststellen van deze begroting heeft als effect dat de gemeente niet kan beschikken over de middelen om haar taken uit te voeren.

Dit kan tevens leiden tot verscherpt toezicht vanuit de provincie.

Financiën

De begroting 2026-2029 kent voor alle jaren een positieve uitkomst zoals uit de onderstaande tabel blijkt. Dit overzicht is inclusief de doorgevoerde ombuigingen.

Begrotingssaldo (x € 1,-)	2026	2027	2028	2029
	-218.000	-23.000	-20.000	-36.000

-/- = voordeel

Zie voor een nadere toelichting het onderdeel 'Hoofdpijnen uitvoering' in dit raadsvoorstel en de nieuwe paragraaf Ombuigingen in de Programmabegroting 2026-2029.

Communicatie en participatie

De communicatie en participatie die in het verleden over de financiële positie en de ombuigingen hebben plaatsgevonden, zijn afgerond. De vastgestelde ombuigingsmaatregelen zijn in belangrijke mate noodzakelijk voor een financieel gezonde begroting. Hoewel goede communicatie van groot belang is, dwingt de financiële situatie ons tot duidelijke keuzes.

Hoofdpijnen uitvoering

Gemeenten spreken al geruime tijd over het 'ravijnjaar': de verwachting dat veel gemeenten vanaf 2026 financieel in de problemen komen. Om financieel gezond te blijven, heeft de gemeenteraad in april 2025 besloten tot ombuigingen en een prioritering hierin. Dit was nodig vanwege een daling in de bijdragen van het Rijk, met als doel de meerjarenbegroting sluitend te maken.

De Programmabegroting 2026-2029 is opgesteld met de gebruikelijke uitgangspunten. Alle reguliere begrotingsonderdelen zijn beoordeeld en bijgesteld, inclusief de budgetten voor het Sociaal domein en de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen.

Voordat de ombuigingen werden doorgevoerd, zag de financiële situatie er als volgt uit:

Begrotingssaldo 2026-2029 voor ombuigingen (x € 1,-)			
2026	2027	2028	2029
270.100	1.218.600	2.889.600	3.022.200

-/- = voordeel

Alle begrotingsjaren lieten een tekort zien. Hoe verder in de tijd, hoe groter het tekort. Een positieve constatering is dat er vergeleken met de eerdere inschattingen minder omgebogen hoeft te worden, of later in de tijd. Toch blijven de vastgestelde ombuigingen voor een belangrijk deel noodzakelijk om de financiën op orde te krijgen.

Deze ombuigingen zijn vervolgens verwerkt in de vastgestelde prioritering, wat heeft geleid tot beperkt positieve resultaten voor alle begrotingsjaren. In de nieuwe paragraaf Ombuigingen in de Programmabegroting 2026-2029 vindt u een overzicht van de voorgestelde maatregelen en wanneer deze worden ingevoerd.

Vanaf 2028 blijven ombuigingen (taakstellingen) nodig op de budgetten voor de Openbare ruimte en het Sociaal domein om onze financiën structureel gezond te houden. Bij de ombuigingen binnen het Sociaal domein trekken we samen op met onze partners Ermelo, Harderwijk en Meerinzicht. We realiseren ons dat deze maatregelen impact kunnen hebben. Wij blijven van mening dat het Rijk de gemeenten onvoldoende financiert voor de taken die het aan hen overdraagt. Via de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) blijven we ons inzetten voor voldoende financiering voor gemeentelijke taken.

Evaluatie

Bij de reguliere momenten in de Planning&Control cyclus.

Met behulp van reserves kan er geïnvesteerd worden, maar leiden de afschrijvingslasten niet tot een tekort in de lopende begroting. Een aandachtspunt bij het gebruik van de dekkingsfunctie van reserves is dat dit geen structureel dekkingsmiddel is. Een reserve kan immers maar één keer ingezet worden. In het vastgestelde beleid (de nota Reserves en voorzieningen) staat verwoord dat de gemeente zich inspent om de dekking voor de vervanging van kapitaalgoederen, zoals gebouwen, in de begroting te borgen en minder afhankelijk te zijn van de inzet van reserves. Bij de opstelling van de Programmabegroting 2026-2029, hebben we, na een evaluatie, een aanpassing doorgevoerd in de dekking van de kapitaallasten voor vervanging van enkele investeringen.

Burgemeester en Wethouders van Zeewolde,
de secretaris, de burgemeester,

K.C. Hamstra

A.M. Harmsma